

pes kitarítani maga mellett) így lesz – egy-egy verscím szerint – alkimista, strázsa, favágó, postás, vadász, üvegfüvő, teknővájó, rabló és még vagy százféle alakmás. „Surrogatok csak hajnaltól alkonyig – írja Szepesi a meghatványozódó vándorlásról. – Van-e haza, ahová majd elérték, // vagy csak vonultok céltalan tovább.” (*Pántos bakancsok*)

A végtelennek tetsző önkeresésre fordított gond nem lazul a költő mondataiban sem; a hang tárgyszerű, szinte egy inventore. A latinított világosság, amelyből ki-kierzik a régiség zamata, minden helyzetben és minden figurán annyit érzékt csupán, annyi *arst* enged bevetni, amennyi az olvasói képzelőerő fölkeléséhez szükséges.

Mert a különmunka valóban az olvasó publikumé; a költő a változatos szituációkban megjárattott személyiségbábok életcsinálója, előkészíti őket a szerepükre, a kisebb-nagyobb fátumokat azonban az olvasói fantázia osztja rájuk. A *Zöld-séges* című vers nagyszerű (de távolról sem egyetlen) példa, hogy Szepesi Attila milyen fokozott igényli a reméli az olvasó közreműködését. A vers zárata – ha úgy tetszik: végki-menetele – roppant banális: egy katicabogár bújjik kukorica-szálak közé. Csakhogy e kukorica-szálak a zöldséges állán fityegnek, s miután a zöldséges tárgyszerűnek álcázott figurájáról az is kiderül, hogy sárgadinnye a feje, a szeme szilva, nyelve

répa, orra bibircses rózsakrumpli, a banális kép, némi képzet-ráadásal az olvasó részéről, valóságos szürrealista szédületté változhat: egy zöldséges, aki „gezemice-gorgót” alakít!

Mindezeket túl az egész könyv hangulata (amely nem volna teljes a szöveget kísérő Gerzson Pál-festmények nélkül) valamiféle hippodromi, panoptikumi miliót (persze, hiszen ilyen tárgyú versekre bukkanunk: *Bűvész, Bobóc, Bolbacirkusz, Ódon kastély, Panoptikum*) is felidéz. Nemde ez sem egyéb, mint bizonyíték a gondolati sokrétűségre; ugyan ki nem érezte (vagy érzi) olykor, hogy élete: akár a cirkusz. Ne adj isten: viaszos figurák gyűjteménye!

KELEMEN LAJOS

(*Kortárs Kiadó, Bp., 2002. 2500 Ft*)

Oravecz Imre:

A megfelelő nap

A megfelelő napnál fellelhető minden jellemző motívum, amely Oravecz előző kötetiben is mérvadó volt, csakhogy itt a különböző ciklusok mintegy ömlesztve jelentkeznek. Ryokan, akitől Oravecz verseket fordított, mint a megszólított társ lép elő, a *Halászóember* a megváltozott és némiképp elveszett szülőföld regénnyel kevert műfajkavalkádjaként, amire cikluscímként a *Tördék-*

pótlás (*Halászóember*)-ből szó szerinti allúziót vehetünk, és így tovább. Ami azonban oly érdekes volt Oravecz eddigi köteteit tekintve, hogy minden egyes gyűjteményével egy teljesen új hangot ragad meg a műfaji szintetizálás egyik legmagasabb fokán, ebben a kötetben mint ha enyhe hanyatlást mutatna.

A könyv hat részre oszlik: *A tél kíséreltei*, *Madárnapló*, *Est*, *Meglelt ölelés*, *Töredékpótlás (Halászóember)* és *A hátramaradó kedveshez*. Megfogyó ciklusokban, ami eddig is, hogy mindannyiunk számára ismert élethelyzeteket, gondolatfolyamokat közölnek, a hiperrealistának nevezett törekvés teljes erejével, és újra megkísérlik a lírikus epika – vagy inkább epikusabb líra – antianalizáló stílushangját használni; de paradox módon a versek gyakran mozdulnak el a szentimentális, néhol önsajnálkozásos hang felé. A kötet címadó verse sem éppen talányos, az elképzelt halál napjáról szól, miáltal a többi vers is egy öregedő férfi találkozását mutatja be a metafizikai valóságokkal, mindennapi dolgokon keresztül, ennek a találkozásnak még emberileg felfogható leképezésével. A természettel való szoros kapcsolat is ebből ered. A madarak egyszerre jelképezik a gondoskodás örömét és aggodalmát – akiknek ételt lehet adni, de ugyanakkor akik mindig el is repülnek, illetve megszemélyesítenek ősoket, rokonokat, anyát, akiknek képében ők a túlvilágról megje-

lennek. Az ősök megidézése, Szajla, a szülőföld felett elmúló idő a személy, a változni és változtatni nem akaró egyén konfliktusa, az állandó emlékezés költészete. A kötet életképei mintha leírásuk pillanatában naplósorrá válnának, és a minimalizáltság technikája egyszerre sűrítődik meg a sajátos mítoszteremtéssel. A héj lefejtése – egyben egy előző kötet címe is –, a folytonos konfrontációkból adódó negatívumok előtérbe kerülése néhol komollyá, sőt keserűvé válik, ezt pedig Oravecz még egy jó adag öniróniával is állandósítja. A *Kívánságlista* című vers „Mit szeretnék még az élettől?” kérdésére adott válaszában például elsőként szerepel, hogy nyugdíj jogosult legyen.

Oravecz nem tartozik a divatos költők közé, és nem is akar az lenni; valahogy szereti a külön szerepét, életmódjában és verseinek megszerkesztettségében egyaránt, de a szajlai magányos élet olyan jelenségekre tette érzékeny, amelyeket a nagyvárosi életben talán már nem is észlelünk.

SZEKERES NIKOLETT

(*Jelenkor Kiadó, Pécs, 2002. 1000 Ft*)